

Art-kino

Kultura svima — inkluzivna najava programa riječkih institucija u kulturi za svibanj 2026.

Lokacija: Krešimirova 2, 51000 Rijeka

Projekt Kultura svima provodi Filmaktiv sa suradnicima. Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Program Art-kina za svibanj 2026.

Četiri glumice: Cathérine Deneuve

Nakon ciklusa filmova posvećenih Geni Rowlands i Liv Ullmann održanih u veljači i travnju ove godine, lipanj u Art-kinu donosi nastavak retrospektive Četiri glumice, uz četiri antologijska naslova jedne od najvećih francuskih glumica svih vremena, Cathérine Deneuve.

Ciklus posvećen Cathérine Deneuve u Art-kinu, 2. lipnja s početkom u 21 sat, otvara psihološka drama s elementima horora Romana Polanskog *Odvratnost*, jedan od najutjecajnijih filmova u žanru horora uopće. U njemu Polanski stvara klaustrofobičan i psihološki intenzivan portret žene koja polako tone u ludilo, koristeći skučen prostor londonskog stana kao refleksiju njezina rastrojenog uma. U središtu je filma Cathérine Deneuve, čija je fascinantna i suptilna izvedba povučene manikerke Carol Ledoux obilježila njezinu karijeru i učvrstila status međunarodne zvijezde. Deneuve s iznimnom preciznošću utjelovljuje lik žene koja s gađenjem i strahom doživljava seksualnost i mušku prisutnost, a njezina hladna, krhka pojava postaje ključan element tjeskobne atmosfere filma. Kritika je posebno isticala način na koji Polanski kroz njezinu subjektivnu perspektivu briše granice između stvarnosti i halucinacije, dok sugestivna režija, krupni planovi i dojmljiva kamera dodatno pojačavaju osjećaj paranoje i psihičkog raspada. Film je 1965. godine na Berlinaleu ovjenčan Srebrnim medvjedom i nagradom Međunarodne federacije filmskih kritičara FIPRESCI.

Nastavak programa, 9. lipnja s početkom u 21 sat, donosi dramu *Ljepotica dana* Louisa Buñuela, snimljenu prema istoimenom, tada vrlo skandaloznom romanu Josepha Kessela. U filmu Buñuel na provokativan i elegantno ironičan način istražuje skrivene fantazije, potisnute želje i licemjerje građanske klase kroz priču o mladoj pariškoj supruzi Séverine, koju tumači Cathérine Deneuve. Njena hladna ljepota, suzdržanost i suptilna emocionalna distanca savršeno odgovaraju liku žene koja, unatoč prividno idealnom braku, potajno vodi dvostruki život radeći u luksuznom bordelu tijekom dana. Pritom Buñuel briše granicu između sna, mašte i stvarnosti, stvarajući film pun simboličke i erotske napetosti za što je, u konačnici, nagrađen Zlatnim lavom na filmskom festivalu u Veneciji.

Slijedi romantična krimi-drama scenarista i redatelja François Truffauta *Sirena Mississippija*, adaptacija romana Valcer u tamu američkog književnika Cornella Woolricha, na programu 16. lipnja u 19 sati. Film spaja romansu, kriminalistički zaplet i psihološku dramu u priči o opsesivnoj ljubavi i fatalnoj privlačnosti, a Cathérine Deneuve tumači tajanstvenu Julie Roussel, ženu koja nakon udaje za imućnog trgovca (Jean-Paul Belmondo) skriva pravi identitet i uvlači ga u mrežu manipulacije, strasti i prijevara. Premda je film u vrijeme premijere dobio negativne kritike i slabo

prošao u kinima, naknadno je steklo kulturni status, dijelom zahvaljujući i dostupnosti izvorne francuske verzije koja je 13 minuta duža od one američke.

Ciklus filmova Cathérine Deneuve u Art-kinu zaključuje još jedan Buñuelov naslov, psihološka drama *Tristana*, na programu 23. lipnja s početkom u 19 sati. U pitanju je adaptacija istoimena romana Buñuelova omiljena pisca Benita Péresa Galdósa koji je, zanimljivosti radi, španjolski redatelj smatrao najmanje uspješnim Galdósovim djelom. U filmu *Tristana* Buñuel donosi mračnu i ironičnu priču o moći, represiji i emocionalnoj manipulaciji smještenu u konzervativno španjolsko društvo početka 20. stoljeća, a Deneuve tumači naslovnu junakinju, mladu siromašnu djevojku koja nakon smrti majke dolazi pod skrb starijeg aristokrata don Lopea (Fernando Rey), čovjeka liberalnih uvjerenja, ali izrazito posesivnog karaktera. Film je prikazan na Canneskom festivalu izvan konkurencije i bio je nominiran za Oscara za najbolji film izvan engleskog govornog područja, a 1996. godine, povodom stogodišnjice španjolske kinematografije, izabran je od strane filmskih djelatnika i kritičara za najbolji španjolski film svih vremena.

Iako je karijeru započela u prepubertetskom razdoblju, a uskoro se našla pod patronatom Rogera Vadima, poznatog tvorca zvijezda (npr. Brigitte Bardot), Cathérine Deneuve je svoj prvi uspjeh postigla u filmskoj operi *Cherbourški kišobrani* Jacquesa Demyja, s kojim će snimiti još tri filma (u *Djevojkama iz Rocheforta* glumila je sa sestrom Françoise Dorléac). I premda je Roman Polanski bio prvi redatelj koji je, dodijelivši joj glavnu ulogu u psihološkom hororu *Odvratnost* (1965.), nagovijestio njezine glumačke potencijale bazirane oko napetosti između klasične ljepote, 'naivnih i nevinih' crta vanjštine te filmski privlačnih oblina i strastvene, pa i perverzne unutrašnjosti, redatelj koji je pak definirao njen profil hladne ljepotice i nedohvatnog objekta žudnje angažmanom u filmovima *Ljepotica dana* (1967.) i *Tristana* (1970.), kojima je Deneuve učvrstila status vodeće francuske glumice i potvrdila onaj međunarodne zvijezde bio je, dakako, Luis Buñuel.

Istovremeno je Cathérine surađivala s nizom francuskih (Chabrol, Varda, Truffaut...), europskih (Risi, Bolognini, Young...) i američkih redatelja (Rosenberg, Aldrich, Scott...), okušavši se pritom u čitavom nizu žanrova (od mjuzikala, drama i trilera do horora), utjelovljujući u njima plejadu ženskih likova, u rasponu od psihološki nestabilnih, podvojenih i bizarnih ličnosti do zrelije ocrtanih karaktera upletenih u komplicirane međuljudske odnose ili uključenih u sukob s društvenim normama. Njezina duga i respektabilna karijera od samog početka obilježena je odbijanjem konvencija 'karijere', kao i glumačkih modela ili tipova pa se niti u narednim desetljećima Deneuve nije libila suradnje s autorima čiji su filmovi smatrani 'teškima' ili 'skandaloznima', a često su obilježeni pojmom art-filma (Ferreri, Ruiz, de Oliveira, von Trier...), dok joj je na domaćem terenu suradnja obilježena s imenima redatelja kao što su André Téchiné, Olivier Assayas, Arnaud Desplechine, François Ozon... čiji su filmovi doprinijeli zadržavanju njezinog statusa jedne od najcjenjenijih francuskih glumica praktički do današnjeg dana.

Kino kustos: Mate Uzinić

Novo izdanje Kino kustosa – popularnog programa Art-kina u sklopu kojeg osoba iz javnog života bira, a potom kratkim uvodom u projekciju publici predstavlja film za koji misli da bi ga svi jednom u životu trebali pogledati, na velikom platnu – u lipnju se održava povodom Dana sv. Vida, a novi je kino kustos riječki nadbiskup i metropolit mons. Mate Uzinić koji je za publiku

odabrao švedsku dramu Kao u raju (2004.) u režiji Kaya Pollaka, na programu Art-kina u subotu, 6. lipnja s početkom u 20 sati.

Film prati slavnog dirigenta Daniela Daréusa (Michael Nyqvist) koji se, nakon zdravstvenog sloma, vraća u rodno selo gdje preuzima vođenje lokalnog crkvenog zbora. Kroz rad s mještanima postupno mijenja njihove živote, ali i suočava vlastite traume i potragu za smislom, stvarajući dirljivu priču o zajedništvu, glazbi i ljudskoj povezanosti. Kao u raju bio je veliki međunarodni švedski uspjeh te je nominiran za Oscara u kategoriji najboljeg stranog filma, a publiku i kritiku osvojio je emotivnom snagom, toplinom i univerzalnom porukom o moći umjetnosti da mijenja ljude.